

Ongehoorde combinaties van westerse en uitheemse klanken

Muziek

Atlas Ensemble

► Brandnieuwe muziek met eeuwenoude klanken.

► Wonderbaarlijk verwaide geluiden met tokkelinstrument.

AMSTERDAM Hoe mooi de wereld zou zijn zonder grenzen was dinsdag te horen in een eenmalig concert van het Atlas Ensemble in het Muziekgebouw in Amsterdam. Het uit alle windstreken blyeengevlogen gezelschap liet opnieuw horen hoe je met eeuwenoude klanken brandnieuwe muziek maakt.

Sinds zijn eerste optreden in 2002 komt het ensemble ongeveer eenmaal per jaar bijeen. Aan zo'n multiculturele operatie kleven immers veel financiële en organisatorische problemen. Desondanks was het Muziekgebouw mooi vol, zo veel faam heeft het ensemble inmiddels opgebouwd.

Onder de acht componisten die hier verenigd waren onder het

motto 'Archipel' zijn er verschillende die al eerder voor het Atlas Ensemble hebben geschreven. Dat is te horen aan het toegenomen raffinement waarmee ze de voorheen ongehoorde combinaties van westerse en uitheemse instrumenten hanteren. De combinatie van de sho, een japans mondorgel van bamboe, en de klarinet blijkt bijvoorbeeld buitengewoon effectief. Dat gestreken broertjes en zuses als altviool, erhu en kemençe bekoorlijke mengsels opleveren, spreekt min of meer vanzelf. Toch is de mijn aan toontinten nog lang niet tot op de bodem ontgonnen.

Het Atlas Ensemble is ook gegroeid in de presentatie. Drie kleinschalige stukken werden als één aaneengesloten geheel gespeeld, met subtiel onderscheid in de belichting. Solisten opereerden vanaf twee hoge voetstukken aan weerszijden van het podium, dan wel vanaf de balkons.

Een van de mooiste stukken van

het programma was *Tour à tour* van Atlas-oprichter Joël Bons, die hier een fraaie balans bereikt tussen de door de musici meegebrachte kunst van het improviseren en zijn eigen spaarzame, maar raak gekozen noten.

Nog overtuigender was het theatrale *Procession*, waarin de Oezbeekse componist Artjom Kim met hoofdzakelijk tokkelinstrumenten wonderbaarlijk verwaaiende en rinkelende geluiden oprakelt, die met behulp van tikkende claves worden aangestuurd door dirigent Ed Spanjaard. Kim, die een half jaar terug tijdens het Mondharpfestival nog buiten de deur werd gehouden door de immigratiedienst, mocht ditmaal wel naar zijn eigen stuk komen luisteren.

Frits van der Waa
Archipel: werk van Özgen, Ueno, Jing, Tulev, Belion, Bons, Kim en Sharafyan, door het Atlas Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. 23 januari, Muziekgebouw, Amsterdam.